

„КОМПЕТЕНТНОСТ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ ОРГАНИ“ – ЕДНА АКТУАЛНА И ПОЛЕЗНА КНИГА

*Иван Тодоров**

Монографията на проф. д-р Дарина Зиновиева „Компетентност на административните органи“ („Сиела“, 2018 г.) съдържа перфектен анализ на нормативната уредба и детайлно познаване на съдебната практика и решенията на Конституционния съд. В нея са използвани всички научни изследвания в България, свързани с въпросите на компетентността.

Монографията е точно структурирана. В нея лесно може да се намери всичко, от което човек се интересува.

Предишното издание на „Компетентност на административните органи“ датира отпреди 20 години. На практика авторът ни представя една нова монография, написана въз основа на обновеното законодателство и на най-новата съдебна практика и научни съчинения.

В правото може да има много теоретични конструкции. Но правото е сфера, която е изключително тясно и пряко свързана с живота. Ето защо, за да се направи даден извод, е необходим анализ на много конкретни примери. Тъкмо това прави авторът. Нещо повече – изводите са илюстрирани също с конкретни казуси, което внася образност и прави четенето приятно и лесно възприемаемо. Въвеждането на толкова много примери изисква упорита работа и е резултат от една наистина голяма отдаденост на автора към правната наука.

Силно впечатление прави сравнителноправният анализ при разглеждането на въпросите на компетентността. Например „изчерпателната компетентност“ на местните съвети по английското право. Изчерпателното изброяване на компетенциите на местните съвети дава възможност за лесно установяване на териториалната компе-

* Професор, доктор по право.

тентност. Но от друга страна, авторът насочва към английската правна доктрина, според която остават и случаи от местно значение, които не са включени в това изчерпателно изброяване.

Изключително полезно за практикуващите юристи е точното разграничаване в няколко важни случая на материалната незаконосъобразност от материалната некомпетентност. Отлично обоснован и значим е изводът, който проф. Зиновиева прави: *„Ако изобщо не съществува нормативно регламентирана компетентност на някакъв орган, произнасянето на който и да е административен орган ще доведе до порока материална незаконосъобразност на административния акт, а не до некомпетентност на административния орган“*.

Авторката не се е побояла да постави за разглеждане спорни въпроси, като например случая, когато една делегация е оттеглена, издателят на акт не е уведомен за оттеглянето и от акта са придобити права. Впечатляващ е научният анализ на случаи като този, в който заместник издаде акт, който е в нарушение на разпределението на компетентността между заместниците.

При анализа на „отрицателния спор за компетентност“ авторката достига до едно важно заключение: *„Когато органът отрича своята компетентност, не можем да говорим за наличие на порока материална незаконосъобразност поради факта, че органът не се произнася по определен въпрос, а отказва изобщо произнасянето по такъв въпрос.“*

Изключително полезно за практиката е заключението на авторката по въпроса кой точно орган е компетентен да извърши уведомяването за издадения акт. На практика възникват случаи, когато вместо органа, издал акта, уведомяването се извършва от друг орган на дадена община. Във връзка с това проф. Зиновиева прави критичен анализ на съдебната практика и заключава, че уведомяването следва да се извърши само от органа, издал акта.

Изящна логическа последователност създава авторката при разсъжденията си за териториалната компетентност, и по-точно в случая, когато актът на кмет на община е насочен към жители на дадена община, но се отнася за техни действия извън територията на общината. Разгледан е и обратният случай. Авторката заключава, че се налага конкретен анализ дали се излиза извън териториал-

ната компетентност на органа в зависимост от относимата правна уредба и прави изводи за конкретни случаи.

Практически много полезни са изводите на проф. Зиновиева за формата на акта за възлагане на заместване – и по-специално аргументирането на извода, че и устната форма в тези случаи е достатъчна. Още по-полезно от практическа гледна точка е заключението, че титулярят не може предварително да ограничи заместника.

Един от най-полезните според мен раздели на монографията е за начините за придобиване на компетентност. И по-специално – за различните видове вторично придобиване на компетентност. Детайлно са разгледани въпросите къде в тези случаи предоставянето на компетентност ще е недействително.

Делегирането на компетентност е обстойно разгледано, като са изредени всички възможни случаи и къде са опасностите от правонарушения, а също и как да бъдат избегнати. По този въпрос е впечатляващ големият брой на изследваните съдебни решения.

В монографията са анализирани нови и съответно неизследвани въпроси, които са свързани и с промените на АПК от 2018 г. – за компетентността на административните органи при сключването на договор от административен орган и др.

Макар въпросът за съотношението между дискреционна компетентност и обвързана компетентност да е разглеждан неведнъж в доктрината, проф. Зиновиева има сериозен принос за детайлното разграничаване и взаимодействие на двата вида компетентност. Впечатляващ е сравнителноправният преглед по този въпрос. Не само че са дадени нормативните разрешения в няколко държави с развито административно правосъдие, но и е направен чудесен подбор на съдебни решения и доктринални заключения за тези правни системи.

Считам книгата за полезна, актуална и необходима на практикуващия юрист.